

Svar på interpellation ställd av Margaretha Furustrand (L) om kartläggning och handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck

Margaretha Furustrand (L) ställde på kommunfullmäktiges möte 2019-03-25 en interpellation till barn- och utbildningsnämndens ordförande Maria Ehrnfelt (M) om kartläggning och handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Fråga: Avser majoriteten att göra en kartläggning över hedersrelaterat våld och förtryck i Strängnäs kommun?

Svar: Skolan är till för eleven och det är eleven som individ som står i fokus. Alla elever ska ha samma möjligheter att utvecklas och lära.

Utbildningen i skolan ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna så som exempelvis alla människors lika värde och jämställdhet.

Skolans arbete med aktiva åtgärder innebär att skolan ska bedriva ett förebyggande och främjande arbete för att motverka diskriminering och på annat sätt främja lika rättigheter och möjligheter. Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck kan vara en del av detta arbete.

Arbetet med att motverka hedersrelaterat våld och förtryck behöver vara en del av det systematiska kvalitetsarbetet med skolans jämställdhetsuppdrag.

Kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck är en förutsättning för att skolpersonal ska både kunna upptäcka utsatthet hos eleverna och undervisa om problemet.

Genom undervisningen, i kurs- och ämnesplaner som omfattar mänskliga rättigheter, jämställdhet, kön, sexualitet och relationer, ska eleverna få kunskaper om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Skolans personal behöver bygga tillitsfulla relationer och ord och handling visar eleverna att de kan anförtro sig till dem. För att kunna upptäcka utsatthet behöver skolpersonal se, lyssna och att ta elevens berättelse på allvar och kunna möta de svårigheter som eleven tar upp.

Skolpersonalen behöver tidigt skapa tillitsfulla relationer till alla föräldrar. De behöver känna att de kan ha ett samarbete med skolan och det är skolpersonalens ansvar att kvaliteten i samarbetet utvecklas. Uppstår konflikt mellan barnens rätt till utbildning och föräldrars rätt till uppfostran, är det barns rätt till utbildning i skolan som är skolans utgångspunkt.

Skolpersonal är skyldiga enligt lag att genast anmäla om de i sitt arbete får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.

Hör att skolan ska kunna ge stöd och skydd genom orosanmälan är det viktigt att skolan har tydliga och välförankrade rutiner. Samverkan med till exempel socialtjänsten behöver därför byggas upp innan problem uppstår.

Om lärare eller annan skolpersonal är osäker över elevens situation är det viktigt att omgående kontakta socialtjänsten. Skolpersonalen bör då nämna att oron rör hedersrelaterad problematik. Stöd och rådgivning för yrkesverksamma går även att få hos det nationella kompetensteamet.

Strängnäs skolor arbetar med detta då det ingår i uppdraget. Skolorna arbetar med allmänna planer, exempelvis planer mot diskriminering och kränkande behandling. Här är fokus på de förebyggande och främjande insatserna. I hot- och våldsplaner finns beskrivet hur skolorna ska agera i våldssituationer.

Dock har elevhälsopersonal och ungdomsmottagningens personal under 2017 och 2018 deltagit i länsstyrelsens och regionens utbildningar kring hedersrelaterat våld och förtryck. Dessutom pågick kampanjer om könsstämpning och hedersrelaterat våld från länsstyrelsen riktad till ungdomar. Detta kanaliserades via elevhälsans personal och ungdomsmottagningen.

I skolsköterskornas hälsosamtal för de äldre årskurserna ägnas uppmärksamhet åt tecken på om någon är utsatt för hedersrelaterat våld. Sedan 2018 har Thomasgymnasiet en riktad satsning via skolsköterska och kurator inom ramen för så kallad hälsoskola för nyanlända. Där informerar man bland annat om ungdomars rättigheter. Detta är utanför hälsosamtalen.

Inom samverkan mellan BUN och SN är detta en fråga som rör båda nämnderna, där vi arbetar tillsammans. Strängnäs Kommun ingår i länssamverkan (Länsstyrelsen och övriga kommuner i Sörmland) runt våld i nära relationer. Där ingår hedersrelaterat våld och förtryck. Det ordnas utbildningskonferenser och länsträffar. Kommunens samordnare för våld i nära relation deltar 2 gånger/termin med utbildning på SFI angående våld i nära relationer. Socialtjänsten har Fredamottagningen som arbetar förebyggande och behandlande mot våld i nära relationer. Det finns möjlighet till enskilda

stödsamtal för vuxen som har utsatts för våld och för vuxen som utövat våld. Där finns Trappan som vänder sig till barn eller ungdom, Kvinnogruppen och Relationsgruppen.

Fråga: Avser majoriteten att ta fram en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck i Strängnäs kommun?

Svar: En handlingsplan Hedersrelaterat- och hederskulturellt våld är inom socialnämnden, under framtagande, och något som även barn- och utbildningsnämnden kommer arbeta vidare med.

Det finns ingen undersökning gjord som visar hur vanligt hedersförtryck är i Strängnäs kommun, något som majoriteten ser som viktigt att det genomförs, i samband med framtagande av en handlingsplan.

Maria Ehrnfelt (M)
Ordförande barn- och utbildningsnämnden

Interpellation till BUN ordförande Maria Ehrnfelt

Kartläggning och handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck

Det hedersrelaterade våldet och förtrycket har sin bakgrund i en tid då det inte fanns nedskrivna lagar, polis eller en dömande makt. Patriarkatet har ofta varit det som fått hederskulturen att leva vidare. Det handlar oftast om hård social kontroll från familj och släkt.

2016 presenterade föreningen Varken Hora eller Kuvad en rapport där 1100 ungdomar i åldrarna 12-18 år i segregerade Stockholmsförorter tillfrågades hur de upplever sin egen frihet.

Rapporten visar att 83 procent av tjejerna bara får ha tjejkompisar. 73 procent av tjejerna anger att de inte får vara ihop med en kille innan äktenskapet och 56 procent får inte delta i fritidsaktiviteter där också killar deltar. Undersökningen visade att även majoriteten av de tillfrågade killarna också är utsatta för hedersförtryck.

Även i Strängnäs förekommer hedersförtryck. Många tror att det inte är särskilt vanligt förekommande i vår kommun. Men vet vi omfattningen?

Vi Liberaler anser att det behövs ett långsiktigt arbete och större engagemang för att arbeta förebyggande mot hederskulturen. Det behövs en kartläggning i skolorna för att ta reda på hur utbredd hederskulturen är och en uppskattning av hur många elever som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck i Strängnäs kommun.

Vi anser även att Strängnäs kommun behöver upprätta en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck för att tydliggöra kommunens ansvar. På så sätt kan problemen synliggöras och insatser riktas rätt till berörd personal i den kommunala förvaltningen så att kunskapen ökar och för att skapa samsyn.

Att bekämpa hedersförtryck är en av vår tids viktigaste jämställdhetsutmaningar. Ingen ung flicka eller pojke ska behöva bli utsatta för hedersförtryck som fråntar dem deras mest grundläggande mänskliga rättigheter. Nämligen rätten att bestämma över sitt eget liv!

Jag vill därför fråga Barn- och Utbildningsnämndens ordförande Maria Ehrnfelt:

1. Avser majoriteten att göra en kartläggning över hedersrelaterat våld och förtryck i Strängnäs kommun?
2. Avser majoriteten att ta fram en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck i Strängnäs kommun?

Margaretha Furustrand
Gruppledare Liberalerna